

**PARTIDUL COMUNIST ROMÂN — FORȚA POLITICĂ
CONDUCĂTOARE ÎN LUPTA POPORULUI ROMÂN
PENTRU EDIFICAREA SOCIALISMULUI ȘI ÎNĂLȚAREA
ROMÂNIEI SPRE COMUNISM**

ANCA AUGUSTA

În decursul celor 60 de ani de existență Partidul Comunist Român a parcurs, din punctul de vedere al rolului său în societate și în mecanismul executării puterii politice de stat, trei etape mari : a) etapa luptei în cadrul frontului forțelor revoluționar-democratice, împotriva claselor dominante, exploataatoare, a asupririi și exploatării politice și economice, front în care a avut un rol politic conducător — etapă în care a avut ca principală misiune strategică înlăturarea orînduirii sociale bazată pe clase antagoniste și netezirea căilor evoluției țării spre socialism ; b) etapa revoluției popular-democratice (1944—1947), inaugurată de revoluția de eliberare națională și socială din august 1944, care a corespuns cu dobîndirea de către P.C.R. a rolului de forță politică de guvernămînt, iar după 6 martie 1945, de principala forță politică de guvernămînt și cu consolidarea rolului său de forță politică conducătoare a frontului forțelor revoluționar-democratice, muncitorești-țărănești pentru consolidarea pozițiilor acestora în stat, pentru înlăturarea transformărilor revoluționar-democratice în condițiile existenței claselor antagoniste și a participării la puterea de stat și la actul de guvernămînt a reprezentanților unei importante părți a burgheziei și c) etapa revoluției socialiste, care coincide cu dobîndirea de către partid, în chip istoricește necesar, a rolului de forță politică conducătoare în stat, în lupta poporului român pentru edificarea noii orînduiri sociale, atribut fundamental, recunoscut de întreaga societate, stipulat inclusiv în Carta fundamentală a țării — Constituția. Încă în lucrarea de mare importanță teoretică și practică „Rolul conducător al partidului în etapa desăvîrșirii construcției socialiste“, prilejuită de aniversarea a 46 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român — mai 1967 —, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „Partidul Comunist Român și-a cucerit poziția de forță conducătoare în patria noastră prin lupte grele revoluționare, desfășurate de-a lungul întregii sale existențe, împotriva claselor reacționare, pentru eliberarea celor ce muncesc de exploatare și asuprire, pentru progresul și prosperitatea României“ ; că afirmarea partidului ca forță conducătoare a societății este, deci, „rezultatul unui proces legic, obiectiv, al întregii dezvoltări istorice a României postbelice“ că această calitate „de forță politică conducătoare în societate a Partidului Comunist Român s-a afirmat de la an la an cu tot mai multă putere, pe măsura dezvoltării în amploare și adîncime a operei de construire a noii orînduiri“.

Pornind, deci, de la premiza fundamentală că Partidul Comunist Român nu și-a impus calitatea, condiția sa de forță politică conducătoare în societate ci că această calitate a fost istoricește reclamată, cerută ca o condiție fundamentală a edificării, pe ruinele vechii societăți a noii orînduiri sociale socialiste, trebuie subliniată realitatea că această calitate s-a manifestat și exercitat, a primit forme tot mai complexe și a avut efecte tot mai adînci și determinante, pe măsură ce procesul istoric al edificării noii orînduiri s-a dezvoltat și amplificat, a cuprins și antrenat noi și noi forțe, detașamente și categorii sociale, profesionale, naționale etc.

Dacă am încerca o definire a principalelor etape parcurse de partidul nostru în procesul afirmării și consolidării rolului său de forță politică conducătoare în lupta pentru edificarea societății socialiste, ar trebui, credem, reținute următoarele trei etape principale: prima de la Congresul al VI-lea, de unificare (1948) pînă la Congresul al IX-lea al partidului (1965); a doua de la Congresul al IX-lea pînă la cel de al XI-lea Congres (1974) și, cea de a treia, după Congresul al XI-lea pînă în prezent. Dorim, în continuare să sintetizăm ceea ce ar putea fi caracteristic fiecăreia din aceste etape.

În *prima*, care începe cu Congresul de unificare din februarie 1948, partidul desfășoară o susținută activitate politică și organizatorică pentru consolidarea rîndurilor sale în urma unificării; pentru eliminarea din partid a tuturor acelor elemente care fie că se strecuraseră în partid, în anii anteriori, pentru felurite motive străine aspirațiilor și scopurilor partidului de avangardă, fie că nu erau capabile să se ridice la nivelul exigențelor puse de istorie în fața partidului în noua perspectivă istorică, a edificării societății socialiste. În aceeași perioadă partidul adoptă o seamă de măsuri politice pentru creșterea rolului său conducător în stat, în împrejurările edificării noilor structuri ale statului socialist. Reflectînd stadiul nou în care intra partidul nostru ca detașament de avangardă a clasei muncitoare în acest timp, Rezoluția Congresului al VI-lea al Partidului arăta că în situația în care „se creează condiții favorabile pentru lichidarea oricăror forme de exploatare și făuririi bazelor orînduirii socialiste în țara noastră (...) este mai mult decît oricînd necesară deplina unitate de acțiune și de voință a forței conducătoare a democrației — clasa muncitoare. Proletariatul din România are nevoie de un stat major unic (...). Acest stat major este Partidul Muncitoresc Român care de astăzi înainte este unicul partid al clasei muncitoare din România“. În document sînt jalonate o seamă de măsuri pentru întărirea capacității partidului în scopul de a se putea achita „cu cinste de misiunea sa de forță conducătoare a democrației românești și să cucerească noi izbînzii pe calea adîncirii democrației populare și a făuririi temeliilor orînduirii socialiste“. Într-adevăr, în toți anii care au urmat pînă la Congresul al IX-lea, partidul și-a consolidat acest rol conducător al noii democrații românești, a democrației așezată treptat pe temeliile societății socialiste. Dintre preocupările cele

mai importante se impune subliniat efortul partidului de a defini cadrul programatic al edificării noii orînduiri, a organiza și conduce lupta pentru realizarea lui, cel puțin în cele trei mari domenii — al industrializării, transformării socialiste a satului și înfăptuirii unei ample revoluții în viața spirituală a societății. În pofida multor neîmpliniri și a unor greșeli comise în această perioadă istorică, partidul nostru și-a atestat capacitatea politică, organizatorică și teoretică de a așeza ireversibil societatea românească pe făgașul socialismului și a asigura edificarea și dezvoltarea bazelor acesteia. La capătul acestei perioade istorice, partidul nostru se afirma ca o puternică forță politică capabilă să soluționeze noi sarcini pentru perfecționarea și dezvoltarea orînduirii socialiste. Referindu-se la această realitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul Comitetului Central prezentat la cel de-al IX-lea Congres al Partidului, sublinia cu temei că „A crescut considerabil rolul conducător al partidului în viața economică, socială și culturală ; astăzi — remarca tovarășul Nicolae Ceaușescu —, nu există domeniu al construcției socialiste în care organele și organizațiile de partid să nu acționeze ca adevărate forțe motrice, conducînd și îndrumînd întreaga activitate, mobilizînd masele la înfăptuirea politicii partidului (...). Realizările de însemnătate istorică obținute de poporul român, practica socială, care verifică cel mai bine activitatea unui partid, au confirmat pe deplin justetea liniei politice a partidului, eficacitatea muncii sale politico-organizatorice“ ; că „Partidul Comunist Român, urmat cu devotament și încredere nețărmurită de întregul popor, își îndeplinește cu cinste rolul de detașament de avangardă al clasei muncitoare, de forță politică conducătoare a societății noastre“.

În cea de a doua etapă, inaugurată de Congresul al IX-lea, partidul și-a sporit considerabil rolul său de forță politică conducătoare a societății, ridicînd acest rol la noi cote de ordin cantitativ și calitativ. Elaborînd un vast program menit a regenera și valorifica plenar întregul potențial de muncă și creație a poporului român în vederea continuării pe o nouă treaptă a societății socialiste, Congresul a jalonat și direcțiile fundamentale ale creșterii rolului conducător al partidului în societate, în scopul suprem al integrării tot mai organice a partidului ca forță politică conducătoare în întregul mecanism de decizie, control și realizare a sarcinilor ; al sporirii gradului de răspundere și de participare directă a partidului, ale tuturor organelor și organizațiilor sale, a tuturor comuniștilor la soluționarea nemijlocită a marilor probleme ridicate de construcția socialistă. În acest amplu proces, un rol de cea mai mare importanță l-a avut Conferința Națională a Partidului din decembrie 1967 care, după cum se știe, a elaborat un vast program de măsuri pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României, inclusiv sporirea rolului partidului ca forță politică conducătoare a societății. În acest sens Conferința pornea principial de la necesitatea imperioasă a creșterii rolului conducător al partidului în în-

treaga activitate economico-socială, în toate sferele vieții materiale și spirituale, că sporirea acestui rol este, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „o necesitate indispensabilă a mersului înainte“. Partidul — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferință —, (1967) „poartă întreaga răspundere pentru înfăptuirea programului înaintării României pe calea progresului și civilizației, pentru construirea cu succes a socialismului și comunismului“. În această viziune Conferința a stabilit o seamă de măsuri organizatorice pentru perfecționarea întregii activități de partid, începînd cu forumul suprem al partidului — Congresul —, și terminînd cu aparatul de partid, central și local. S-au stabilit numeroase măsuri : — pentru îmbunătățirea organelor colective de conducere, a muncii colective în general ; — pentru simplificarea formelor de conducere precum și pentru creșterea gradului de operativitate a întregii munci de partid ; — pentru lichidarea multor paralelisme în activitatea de conducere ; — creșterea gradului de participare nemijlocită a organelor de partid, a secretarilor organizațiilor de partid la activitatea de elaborare a deciziilor și de rezolvare practică a acestora ; — apropierea organelor de conducere de unitățile economico-sociale de bază ; — întărirea generală a legăturii partidului cu masele. Sintetizînd locul și valoarea acestor măsuri, eficiența lor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul Comitetului Central, prezentat Congresului al X-lea al partidului, sublinia că : „În stabilirea locului și rolului partidului comunist în societate trebuie să avem în vedere și faptul că toate organisme și instituțiile economice și sociale ale statului se află sub conducerea sa politică și acționează în mod unitar în direcția edificării orînduirii socialiste“ ; că, după Congresul al IX-lea și, îndeosebi, după Conferința Națională din 1967 s-a creat „cadrul organizatoric adecvat pentru perfecționarea activității de partid, pentru participarea tot mai directă a activului de partid, a comuniștilor la conducerea întregii vieți sociale“.

Pe acest temel, în cea de a treia fază, începută cu Congresul al XI-lea, și elaborarea *Programului partidului* de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, are loc un proces mereu ascendent de creștere calitativă a rolului partidului de forță politică conducătoare, de centru vital al întregii națiuni ; de angajare tot mai amplă a partidului în amplul proces de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. În legătură cu aceasta în Programul partidului se arată că „partidului îi revine sarcina de a organiza și conduce în mod conștient amplul proces social de înaintare neconținută a societății pe calea comunismului. Această sarcină se realizează în condițiile dezvoltării continue a formelor democratice de conlucrare a partidului cu masele largi ale poporului, de dezbatere publică a liniei sale politice, a programului său. Existența partidului se va împleti tot mai strîns, mai organic cu viața întregului popor“. Programul subliniază faptul că partidul devenind centrul vital al națiunii noastre socialiste „va asigura atît elaborarea științi-

fică a căilor de dezvoltare a României, cât și conducerea activității politico-organizatorice în vederea îndeplinirii acestei politici“.

În această largă perspectivă, Congresul al XI-lea a elaborat o seamă de măsuri pentru îndeplinirea în practică a acestei misiuni istorice a partidului. Dintre acestea un loc important s-a acordat pregătirii și creșterii cadrelor ; promovării mai ferme a criticii și autocriticii, perfecționării și lărgirii muncii colective ; diversificării formelor de consultare a maselor asupra problemelor fundamentale ale politicii partidului și statului ș.a.

Ceea ce este însă cel mai important de subliniat este faptul că Congresul a atras atenția asupra necesității statornicirii principiului suprem ca actul de conducere de către partid „să se exercite nu din afară, ci dinăuntrul organismelor sociale, de stat și economice“ ca un proces firesc legic al creșterii rolului conducător, al întăririi unității întregului popor în jurul său, al ridicării conștiinței generale a maselor și participării lor tot mai active la conducerea societății.

Aceste mari procese se află în prezent, sub înrîurirea nemijlocită a hotărârilor Congresului al XII-lea al partidului într-o firească perfecționare, adaptare la cerințele mereu sporite ce le ridică societatea în fața partidului.